

ב"ה

התקשרות

קונטרס שבועי לאנ"ש חסידי חב"ד לחיזוק ההתקשרות
לכ"ק אדמו"ר רבי מנחם מענדל בהרה"ק רלו"י מליובאוויטש
זצוקלה"ה נבג"מ זי"ע

שיחות • אגרות • פניני חסידות לפה"ש • הלכות, מנהגים וטעמיהם • ניצוצות • זמנים

א'לז

ערב שבת קודש
פרשת בהעלותך
ח' בסיוון התשע"ד

יוצא לאור עלידי
מכון ליובאוויטש שעליד
צעירי אגודת חב"ד באה"ק ת"ו - המרכז

מורה שיעור ללימוד היומי ברמב"ם

ח' בסיוון ה'תשע"ד - ט"ו בסיוון ה'תשע"ד

יום	יום בחודש	ג' פרקים ליום	פרק א' ליום	ספר-המצוות
ו'	ח' בסיוון	הל' בית הבחירה פרק ב-ד.	הל' זכיה ומתנה פרק י.	מליית עט. פ.
ש"ק	ט' בסיוון	פרק ה-ז.	פרק יא.	מייע כא.
א'	י' בסיוון	פרק ח. הל' כלי המקדש והעובדים בו.. בפרקים אלו. פרק א-ב.	פרק יב.	מייע כב. מליית סז. מייע לה. מליית פג. פד.
ב'	י"א בסיוון	פרק ג-ה.	הל' שכנים.. בפרקים אלו.	מליית פה. פב. מייע לד. מליית פו.
ג'	י"ב בסיוון	פרק ו-ח.	פרק ב.	מייע כג. מליית עב. מייע לב. לו.
ד'	י"ג בסיוון	פרק ט-י. הל' ביאת המקדש.. בפרקים אלו. פרק א.	פרק ג.	מייע לג. מליית פח. פז. עג. קסג. קסד.
ה'	י"ד בסיוון	פרק ב-ד.	פרק ד.	מליית סח. קסה. מייע לא. מליית עז. עח.
ו'	ט"ו בסיוון	פרק ה-ז.	פרק ה.	מליית עה. עו. מייע כד. מליית סט. ע. עא.

זמני השבוע*

צאת הכוכבים	שקיעת החמה****	מנחה גדולה	חצות היום והלילה	סוף זמן ק"ש	זריחה החמה	זמן ציצית ותפילין	עלות השחר**		תאריך
							72 ד' לפני הזריחה	120 ד' לפני הזריחה	
8.12	7.44.2	1.15	12.39	9.05	5.42	4.35	4.08	2.59	ו', ח' בסיוון
8.12	7.44.7	1.15	12.40	9.05	5.42	4.35	4.08	2.59	ש"ק, ט' בסיוון
8.13	7.45.1	1.15	12.40	9.05	5.42	4.35	4.07	2.58	א', י' בסיוון
8.13	7.45.6	1.15	12.40	9.05	5.42	4.34	4.07	2.58	ב', י"א בסיוון
8.14	7.46.0	1.16	12.40	9.05	5.42	4.34	4.07	2.57	ג', י"ב בסיוון
8.14	7.46.5	1.16	12.40	9.05	5.42	4.34	4.07	2.57	ד', י"ג בסיוון
8.15	7.46.9	1.16	12.41	9.05	5.42	4.34	4.07	2.57	ה', י"ד בסיוון
8.15	7.47.2	1.16	12.41	9.05	5.42	4.34	4.07	2.57	ו', ט"ו בסיוון

* הזמנים מתייחסים לאזור המרכז. באזור ההרים והעמקים יש שינויים שעשויים להגיע למספר דקות.
 ** לגבי זמן עלות השחר הנהוג בחב"ד קיימות שלוש דעות. הבאנו את הזמנים לפי הדעה המוקדמת ביותר והמאוחרת ביותר, וראוי להחמיר לפי העניין.
 *** זמני השקיעה כאן הם לפי השקיעה הנראית. אולם אדה"ז בסידורו (יסדר הכנסת שבת) מכיר בשקיעה האמיתית, המאוחרת ממנה "כמו ארבע מינוטין" (לשון אדה"ז שם. שיעור התלוי במיקום ובעונות השנה).

זמני הדלקת הנרות וצאת השבת

פרשת		ירושלים		תל-אביב		חיפה		באר-שבע	
הדה"נ	צה"ש	הדה"נ	צה"ש	הדה"נ	צה"ש	הדה"נ	צה"ש	הדה"נ	צה"ש
7:07	8:25	7:22	8:28	7:15	8:29	7:23	8:26	7:07	8:25
7:10	8:28	7:25	8:31	7:18	8:32	7:26	8:29	7:10	8:28

עורך אחראי: לוי יצחק שייקביץ • עורך: נחמיה קפלון • הגהה: יוסף יצחק אולידורט

מול: מכון ליובאוויטש שעליד צעירי אגודת חב"ד באה"ק ת"ו - המרכז

יו"ר: הרב יוסף יצחק הכהן אהרונב

כתובת: ת"ד 14 כפר חב"ד 6084000, טל' 03-9607588, פקס: 03-9606169

www.chabad.org.il דואר אלקטרוני: chabad@chabad.org.il ISSN 0793-7474 אינטרנט:

לחפש שותפות בחנוכה בית המקדש השלישי

עבודת כל יהודי, להדליק את "נר ה'" אצלו ואצל הזולת • צריך לפעול על הזולת באופן שהלה לא יזדקק עוד לפעולת המשפיע, אלא יעבוד בכוח עצמו – "שתהא שלהבת עולה מאליה" • כבר בהכנות לפעולת החינוך וההדלקה, זוכים לעלות ב"מעלה" ש"לפני המנורה" למעלה מהגבלה! • כיצד יוכל לעמוד מן הצד בעת שבונים את המקדש ולו אין חלק בזה?! • משיחת כ"ק אדמו"ר נשיא דורנו

מדעו להיבדל לעמוד ה' לשרתו ולעובדו... הרי זה נתקדש קודש קודשים" – דרגתו של אהרון, כמו שנאמר⁵ "ויבדל אהרון להקדישו קודש קודשים". ובפרטיות יותר:

עבודתו של כל אחד ואחד מישראל היא בעניין המשכן (דוגמת עבודת הכהנים), כמו שכתוב⁶ "ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם", בתוכו לא נאמר אלא בתוכם, בתוך כל אחד ואחד⁷, המשכן והמקדש הרוחני שבלבו פנימה, בביתו וד' אמותיו. ובזה נכלל גם עניין "בהעלותך את הנרות" – כי "הנשמה קרויה נר כמו שכתוב⁸ נר ה' נשמת אדם"⁹, ועבודת האדם היא – "בהעלותך את הנרות" – להדליק את "נר ה' נשמת אדם" שתאיר על-ידי "נר"¹⁰ מצווה ותורה אור¹¹, הן בנוגע

א. בהתחלת הפרשה מעתיק רש"י תיבת "בהעלותך", ומפרש¹: "למה נסמכה פרשת המנורה לפרשת הנשיאים, לפי שכשראה אהרון חנוכת הנשיאים חלשה אז דעתו כשלא היה עמהם בחנוכה, לא הוא ולא שבטו, אמר לו הקב"ה, חייך שלך גדולה משלהם שאתה מדליק ומטיב את הנרות".

ומעניין זה – "חלשה דעתו" (של אהרון) – למדים הוראה נפלאה בעבודת האדם לקונו. ובהקדמה:

עניינו של אהרון שייך גם לעבודת כל אחד ואחד מישראל, שהרי, במתן-תורה (בחודש זה, "ירחא תליתאי") נעשו ישראל "ממלכת כהנים"², "כהנים גדולים"³ דרגתו של אהרון. וכפסק-דין הרמב"ם בסוף הלכות שמיטה ויובל⁴ "לא שבט לוי בלבד אלא כל איש ואיש... אשר נדבה רוחו אותו והבינו

(5) דה"א כג.י.

(6) תרומה כה.ח.

(7) ראה אלשיך עה"פ. של"ה סט.א. ועוד. לקו"ת פרשתנו לד, ד. ובכ"מ.

(8) משלי כ.כז.

(9) לקו"ת ריש פרשתנו.

(10) משלי ו.כג.

(11) ובפרטיות יותר: נש"י נקראו נר ע"ש הכלי שבו השמן והפתילה, והמצוות נקראו נר מצווה ע"ש השמן והפתילה, ותורה היא האור הנתלה ונאחז בשמן ופתילה (ראה בארוכה

(1) ראה לקו"ש ח"ח עמ' 92 הערה 1 – הדפוסים והמפרשים כו' שבהם הובא פירוש רש"י זה.

(2) יתרו יט.ו.

(3) בעה"ט עה"פ.

(4) להעיר, שהתחלת הלימוד להלכות אלו (בשיעורי הרמב"ם דג"פ ליום) – ביום ראשון, מוצאי שבת זו (בקביעות אותה שנה).

שאתה מדליק ומטיב את הנרות" [להדליק "נר ה' נשמת אדם", כל ז' הסוגים של בני ישראל, ב"נר מצווה ותורה אור", על-ידי הפצת התורה והיהדות – הרי, בראותו שהוא "לא היה עמהם בחנוכה", צריך להיות אצלו חלישות הדעת, "חלשה אז דעתו כשלא היה עמהם בחנוכה"!

בסגנון אחר: "הבינו מדעו (לשון דעת) להיבדל לעמוד לפני ה' לשרתו" – צריך להיות באופן שכל המציאות של "מדעו" אינה אלא בעניין "לעמוד לפני ה' לשרתו", על-ידי העבודה במשכן, עד כדי כך, שכאשר נעשה דבר מסוים בעבודת המשכן על-ידי אחרים והוא לא היה עמהם, "חלשה אז דעתו", שנעשה אצלו חלישות בכל מציאות הדעת, מכיוון שאינה אלא בשביל עבודת המשכן, "לעמוד לפני ה' לשרתו"; ואם לא חלשה דעתו מזה שלא היה עמהם – הרי זו הוכחה שעדיין לא הגיע לדרגה ש"הבינו מדעו להיבדל לעמוד לפני ה' לשרתו" (על-כפינים בשלימות), שזוהי כל מציאות דעתו. ליתר ביאור:

מכיוון שאמרו חז"ל¹⁹ "כל אחד ואחד חייב לומר בשבילי נברא העולם"²⁰, הרי, המחשבה שהוא צריך להשתתף בכל פעולה ועבודה בענייני המשכן, עד כדי חלישות הדעת כשנעשה דבר מסוים ללא השתתפותו – אין בה משום גאוה.

אבל אף-על-פי-כן, אין הכרח שהוא בעצמו ישתתף בכל פעולה ועבודה בענייני המשכן, שהרי, מכיוון ש"כל ישראל ערבים זה בזה"²¹, יכול להיעשות על-ידי אחר וכיוצא בזה.

ואף-על-פי-כן, כשרואה או שומע שכמה וכמה מישראל עסקו בעניין (של חנוכה המשכן) והוא לא היה עמהם בחנוכה – הרי, אף-על-פי שהדבר לא היה באשמתו, מכיוון שהיה אנוס וכיוצא בזה, ויתירה מזה, שבשעה זו היה עסוק בעבודה אחרת בענייני המשכן²², מכל-מקום, כאשר כל מציאות

לעצמו, "נר ה'" שבו, והן בנוגע לפעולה על הזולת, "נר ה'" שככל אחד ואחד מישראל עד לכללות בני ישראל¹², ש"כללות נשמות ישראל נקרא מנורה ויש בה ז' נרות שהם ז' סוגי בני ישראל בעבודת ה', יש עובד מאהבה משוך כמים ויש מאהבה כרשפי אש כו"⁹ (והולך ומפרט בכל ז' המידות¹³), היינו, לפעול בעבודתו ש"אל מול פני המנורה יאירו"¹⁴ שבעת הנרות" (דוגמת פעולתו של אהרן ש"היה מעלה הנרות נשמות ישראל שיהיה לבם מכוון לאיך-סוף ברוך-הוא שהוא בחינת מול פני המנורה¹⁵), עד שיהיה ניכר בגלוי לעין כל¹⁶ שכל ישראל הם בבחינת "מנורת זהב כולה"¹⁷.

ב. על פי זה יש לכאר הלימוד וההוראה מסמיכות פרשת המנורה לפרשת הנשיאים – ש"כשראה אהרן חנוכת הנשיאים חלשה אז דעתו כשלא היה עמהם בחנוכה":

כאשר יהודי רואה או שומע שכמה וכמה מישראל עסקו בעניין שהוא בבחינת חנוכת המשכן, ולדוגמא: פעולת החינוך (חנוכה) של יהודי (קטן בשנים או קטן בידיעות) בענייני התורה ומצוות, וכן הדלקת המנורה [שגם זה עניין של חינוך¹⁸, ואדרבה, "שלך גדולה משלהם

– לקו"ת שם לג, ואילך).

(12) ועל-ידם – בכל העולם, דוגמת המנורה שממנה אורה יוצאה לכל העולם (ירושלמי ברכות פ"ד ה"ה).

(13) להעיר שבלקו"ת שם לא ביאר מידת היסוד (וכן לא בהעתקות שבאווה"ת פרשתנו עמ' שלז), אבל נמצא הוא בד"ה שבאווה"ת עמ' של. ועוד.

(14) ועד לשלימות האור – אור השמש, שדוגמתו בעבודה – אור המשפיע (בניגוד ללבנה, אור המקבל). ולהעיר מזה ריש פרשתנו: "רבי יהודה פתח והוא כחותן יוצא מחופתו וגו'... שמשא דנהיר לכלא כו", וראה לקו"ת לוי"צ לשם (עמ' שעג"ד) – נתבאר בארוכה בהתועדות.

(15) לקו"ת שם ל, סע"ד.

(16) גם לאוה"ע, ע"ד מארז"ל (תנחומא פרשתנו ד – הובא בדפוס ראשון דפרש"י): "בהעלותך, לעלות אתכם בפני האומות שהיו אומרים היאך מאירים ישראל למי שמאיר לכל". ולהעיר מפרש"י אמור כד, ג: "עדות הוא (נר מערבי) לכל באי עולם שהשכינה שורה בישראל". וראה גם פי' האוה"ח ריש פרשתנו: "בדרך רמז ירמוז בו' נרות לאומות העולם שהם ע' אומות כ"א ירמוז לכלל העשירי, ורמז כי כולן מאירים לנוכח המערבי שהם ישראל שהם בחינת המערב כידוע ליודעי חן".

(17) זכריה ד, ב.

(18) להעיר מפ' האוה"ח שם שבהדלקת המנורה "כל יום כעושה

מעשה חדש שמחנך הוא המנורה בכל הדלקה והדלקה".

(19) סנהדרין לו, סע"א – במשנה. וראה רמב"ם הל' סנהדרין פ"ב ה"ג.

(20) שע"י נעשה מעין נדו"ד אף שהוא במשכן הכללי דכל העולם.

(21) שבועות לט, סע"א. וש"נ. רמב"ם הל' שבועות פ"א הט"ז. פרש"י בחוקותי כו, לו.

(22) ולא עוד, אלא, שייתכן שבסופו-שלי-דבר (אף שלע"ע אינו יכול לידע זה) יתברר ש"שלך גדולה משלהם כו".

לגאולה²⁴, מכיוון שכבר עומדים בסימונה של העבודה, ולא נשאר אלא "לצחצח את הכפתורים"²⁵, ובימינו אלו – הצחצוח האחרון של הכפתור האחרון!

ומזה מובן, שבימינו אלו, כל פעולה ופעולה בענייני התורה ומצוות, ועל־אחת־כמה־זכמה פעולת "בהעלותך את הנרות" על־ידי הפצת נר מצווה ותורה אור, התורה והיהדות, שתוכנה חנוכה המשכן באופן ש"שֶׁלֶךְ גָּדוֹל מִשְׁלֵהֶם" (כנ"ל סעיף ב') – מודגש בה ביותר וביותר העניין של חנוכה (חינוך והכנה) בניין בית־המקדש השלישי²⁶. ולכן, הייתכן שכאשר כמה וכמה מישראל עוסקים בחנוכה והכנת בית־המקדש השלישי, יעמוד מישהו מן הצד ולא יהיה עמהם בחנוכה, לא הוא ולא שבטו (בני ביתו, תלמידיו וכו')! – אלא ודאי ישתדל גם הוא להשתתף עמהם בחנוכה, לקרב ולזרז את חנוכה בית־המקדש השלישי שייבנה במהרה בימיו ובימינו.

וכאמור, כל זמן שמשיח צדקנו עדיין לא בא, אין מקום לחלישות, חס ושלוש, בדעת בחנוכה זו, אלא אדרבה – לחזק ולהוסיף בית־ראשית ובית־רעו, ומתוך זריזות הכי גדולה, על־דרך מה שכתוב בנדבת המשכן, "הם הביאו אליו עוד נדבה בבוקר בבוקר"²⁷, "לשני בקרים הביאו כל מלאכת המשכן"²⁸, ולא פסקו מלהביא עד ש"ויצו משה... איש ואשה אל יעשו עוד מלאכה גו"²⁹, ואילו בנידון דידן, לא רק שאין רישיון ממש רבינו שבדורנו, נשיא דורנו כ"ק מו"ח אדמו"ר, להפסיק חס ושלוש בעשיית המלאכה, אלא אדרבה, ישנו ציווי מפורש להוסיף בה בית־ראשית ובית־רעו, עד שמשלימים את מלאכת חנוכה בית־המקדש השלישי.

גשמיות מעבירות דהיינו עזיבת החטא בלבד... אלא תשובה ומעשים טובים, דהיינו שלהיות המעשים טובים ומאירים באור ה' א"ס ב"ה צריך להיות בחי' תשובה שהוא להשיב את הנפש למקורה ושורשה כו" (לקו"ת דרושי שמע"צ פה.א. ובכ"מ).

24 "קול קורא" ב"הקריאה והקדושה" דשנת תש"א.ג. ועוד.
25 ראה שיחת שמח"ת תרפ"ט.
26 ראה גם קונטרס משיחות ש"פ ויגש תשמ"ז – תורת מנחם התנועדות תשמ"ז, חלק ב' עמ' 196
27 ויקהל לו, ג.
28 שמו"ר פמ"א, ב. תנחומא תרומה ג. ועוד.
29 שם, ו.

הדעת שלו אינה אלא בשביל עבודת המשכן, "הבינו מדעו להיבדל לעמוד לפני ה' לשרתו" – לא יועילו כל ההסברים להרגיעו, שכן, בידעו שמציאות הדעת היא בשביל עבודת משכן, הרי, העובדה שנעשה דבר מסוים בעבודת המשכן ללא השתתפותו (תהיה הסיבה אשר תהיה) פועלת חלישות הדעת!

ג. אמנם, בעניין זה יש חילוק בין עבודת אהרון לעבודת כל אחד ואחד בענייני המשכן (הרוחני): ובהקדים – דיוק הלשון "חלשה אז דעתו", שחלישות דעתו של אהרון לא היתה אלא לאחרי שנסתיימו י"ב ימים של חנוכה המשכן, כי, כל זמן שלא נסתיימה חנוכה המשכן הרי ייתכן שסוף־כל־סוף יצטווה גם הוא להשתתף בחנוכה, ורק לאחרי שנסתיימה חנוכה המשכן, ונוכה לדעת בוודאות "שלא היה עמהם בחנוכה" – "חלשה אז דעתו".

אבל בנוגע לעבודת כל אחד ואחד בענייני המשכן (הרוחני) – הרי, כל זמן שמשיח צדקנו עדיין לא בא, לא נסתיימה חנוכה זו, ולכן, בראותו שכמה וכמה מישראל עוסקים בעניין של חנוכה המשכן ללא השתתפותו – הרי, במקום שתהיה לו חלישות הדעת "כשלא היה עמהם בחנוכה", עליו לנצל את חוזק הדעת לחפש דרכים כו' להשתתף עמהם בחנוכה, וכשיתקע מחשבתי ודעתו בחוזק (היפך עניין חלישות הדעת לגריעותא) בוודאי ימצא הדרך הנכונה להשתתף עמהם בחנוכה!

בסגנון אחר קצת: הסיבה לכך שבהשגחה־פרטית ראה או שמע פעולתם של כמה וכמה מישראל בעניין של חנוכה המשכן, היא – לא כדי שתהיה אצלו חלישות הדעת "שלא היה עמהם בחנוכה", אלא אדרבה – כדי שילמד הוראה בעבודה לקונו, על־ידי התבוננות בדעתו (בחוזק הדעת) כיצד יוכל אף הוא להשתתף עמהם בחנוכה.

ד. ועניין זה הוא בהדגשה יתירה בדורנו זה: דורנו זה הוא דור האחרון של הגלות שיזכה להיות דור הראשון של הגאולה. וכמוכן מההכרזה הידועה דכ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו – לפני עשרות שנים – "לאלתר לתשובה"²³ לאלתר

23 כולל גם הפירוש הפנימי דתשובה – "שאינ הפי' תשובה

ה. ויש להוסיף, שהצורך בהשתתפותו של כל אחד ואחד מישראל בחנוכת המשכן הרוחני על ידי פעולת "בהעלותך את הנרות" (חנוכה באופן ש"שלך גדולה משלהם"), מודגש (לא רק בפירוש רש"י "חלשה אז דעתו כשלא היה עמהם בחנוכה", כנ"ל בארוכה, אלא) גם בפירוש רש"י בד"ה בהעלותך הב' – "בהעלותך, על שם שהלהב עולה כתוב בהדלקתן לשון עלייה, שצריך להדליק עד שתהא שלהבת עולה מאליה. ועוד דרשו רבותינו, מכאן שמעלה³⁰ היתה לפני המנורה שעליה הכהן עומד ומטיב³¹.

[...] וביאור העניין בעבודת האדם – ועד להדלקת שבעת הנרות, של כללות ישראל, כל הסוגים בנשמות ישראל:

הדלקת "נר ה' נשמת אדם" במנורה של כללות נשמות ישראל היא באופן של "בהעלותך" – שבזה ב' עניינים כלליים:

א) "צריך להדליק עד שתהא שלהבת עולה מאליה – שפעולתו על הזולת להדליק "נר ה'" שבו (על-ידי "נר מצווה ותורה אור") צריכה להיות באופן "שתהא שלהבת עולה מאליה", היינו, ששוב אינו זקוק לפעולת המשיע, מכיוון ש"שלהבת עולה מאליה", על-ידי עבודתו בכוח עצמו.

ב) "מעלה היתה לפני המנורה שעליה הכהן עומד ומטיב" – שכאשר יהודי עוסק בהדלקת "נר ה'" שבבני ישראל (ועל-אחת-כמה-וכמה בציבור, או בקהילה, או במנורת כללות ישראל), אזי עולה במעלה, שעל-ידי זה נעשה עלייה בכל מציאותו, מהראש עד לעקב שברגל. ולא עוד, אלא, שהעלייה במעלה קודמת לפעולת ההדלקה, היינו, שעולה במעלה בשביל להדליק המנורה, ויתירה מזה – שקודמת אפילו להטבת הנרות ("עליה הכהן עומד ומטיב"), היינו, גם כשמחליט לעסוק בהכנות להדלקת המנורה נעשה אצלו

30 בדפוס ראשון: מעלות. ובספרי (פרשתנו), ובתמיד פ"ג מ"ט: אבן היתה לפני המזבח ובה שלוש מעלות כו' (וראה רע"ב תמיד שם: כנגד ג' העלאות שכתובות במנורה, בהעלותך את הנרות, והעלה את נרותיה, להעלות נר תמיד).

31 בדפוס ראשון – מטיב: את הנרות.

עלייה.

ובזה מודגש הצורך בהשתתפותו של כל אחד ואחד מישראל בחנוכת המשכן הרוחני על ידי הפעולה של "בהעלותך את הנרות" (חנוכה באופן ש"שלך גדולה משלהם") – שעניין זה נוגע לא רק לשלימות הדעת (היפך עניין "חלשה אז דעתו כשלא היה עמהם בחנוכה"), אלא גם לכל מציאותו, כאמור, שעל-ידי העלייה במעלה מתעלית כל מציאותו, לא רק הראש (דעת), אלא גם כל הגוף, עד לעקב שברגל³².

ויש לומר יתירה מזה – שעניין זה נוגע לעלייה ("בהעלותך"³³) שהיא תכלית ומטרת ירידת הנשמה למטה, מאיגרא³⁴ רמא לכירא עמיקתא³⁵, שירידה זו היא צורך עלייה, היינו, שעל-ידי העבודה של הדלקת הנר (שבפרט ושכלל, ועד למנורה של כללות נשמות ישראל) ב"נר מצווה ותורה אור", נעשה "בהעלותך את הנרות", העלייה של "נר ה' נשמת אדם" למקום עליון³⁶ מכמו שהיתה באיגרא רמא, קודם הירידה.

(קטעים מהתוועדות שבת-קודש פרשת בהעלותך, י"ט בסיוון ה'תשמ"ח. התוועדות תשמ"ח, כרך ג, עמ' 487-496)

32 ואדרבה – העלייה במעלה היא ע"י (העקב שב) רגל, ועי"ז מתעלה כל מציאותו, עד וכולל הראש.

33 ועפ"י יומתק (ע"ד הרמז) שכללות הפירוש "למה נסמכה פרשת המנורה כו' חלשה אז דעתו וכו'" קאי על תיבת "בהעלותך", ולא על התחלת פרשת המנורה, "דבר אל אהרון וגו'" – לרמז שעניין זה נוגע לכללות עליית הנשמה כו', ככפנים. ולהעיר גם מלקו"ת פרשתנו לא, ב – בהפירוש ד"בהעלותך", עיי"ש.

34 ע"פ ל' חז"ל – חגיגה ה.ב.

35 כלומר, ירידה ממקום הכי עליון – "איגרא" שלמעלה מכללות הבית, ובוה גופא "איגרא רמא", עד למקום הכי תחתון – "כירא" שלמטה משטח הארץ, ובוה גופא "כירא עמיקתא".

36 ובפרטיות יותר: "שלוש מעלות, ד"ל, שרומז לכללות סדר ההשתלשלות שנחלק לג' דרגות, היינו, שהעלייה היא למעלה (על גבי) מכל סדר ההשתלשלות.

ומ"ש רש"י "מעלה" (או "מעלות") סתם – י"ל הרמז ב"יינה של תורה" (מלבד הפירוש הפשוט שבפש"מ אין הכרח שהיו ג' מעלות), שהעלייה אינה מוגבלת רק ביחס לסדר ההשתלשלות, אלא עצם עניין העלייה (אפילו לא "מעלות" לשון רבים, ככרוב הדפוסים), למעלה מכל מדידה והגבלה.

כל יהודי כהן גדול

כל אחד יכול לגאול את עצמו

בעמדנו בימים האחרונים של הגלות, מוכנים להיכנס מיד לגאולה האמיתית והשלימה – צריכים לסיים את כל ענייני הגלות עוד היום. . על ידי זה שכל אחד ואחד גואל את עצמו, על ידי ההוספה בכל ענייני תורה ומצוות בכלל, וכמבואר בתניא שכל עניין של תורה ומצוות הוא "גאולה פרטית", וכיוון ש"שם גאולה עלה" הרי היא גם ההתחלה של הגאולה הכללית, גאולת כל אחד ואחת מישראל, בתוך כלל ישראל בכל קצווי תבל.

ויש לומר, שזהו תוכן פסק הרמב"ם ש"לא שבט לוי בלבד אלא כל איש ואיש. . אשר נדבה רוחו אותו. . הרי זה נתקדש קודש קודשים". . שכל אחד ואחת מישראל יכול לגאול את עצמו מענייני העולם ולהתקדש קודש קודשים, התואר ובחינת כהן גדול. ויתירה מזו: פסק הרמב"ם ש"הדלקת הנרות כשרה בזרים", שבכוחו של זר להדליק "השמן זית זך" שב"מנורת זהב כולה" שבבית המקדש. . והיינו שבכוחו של כל אחד ואחד מישראל (גם זר) להדליק המנורה לא רק ברוחניות העניינים, ב"מנורת זהב כולה" שבתוך כל אחד ואחת מישראל, על ידי שעושה עצמו "שמן זית זך", המורה על תכלית הביורור והזיכוך – אלא גם בבית המקדש כפשוטו.

(משיחת כ"ה תמוז ה'תש"ג, התוועדויות תש"ג חלק ד, עמ' 73)

לעשות התלוי בו למהר יעודי הגאולה

בהפטרה נאמר: "ונלוו גויים רבים אל ה' ביום ההוא והיו לי לעם" – התחלת הפטרה היא אמנם "רני ושמחי בת ציון כי הנני בא ושכנתי בתוכך", כלומר, בנוגע לבני ישראל; אבל מיד בפסוק שלאחרי זה נאמר "ונלוו גויים רבים אל ה' גו' והיו לי לעם".

...ומובן שעניין "ונלוו גויים רבים אל ה'" נפעל על ידי זה שבני ישראל מקיימים את הציווי "לכוף את כל באי העולם לקבל מצוות שנצטוו בני נח. . מפני שציויה בהן הקב"ה" – כפיה בדברים, כמובן, בדרכי נועם ודרכי שלום, שבאופן כזה יכולים לפעול בזמן הזה (כאשר אין יד ישראל תקיפה), ואדרבה: כאשר עושים זאת בדרכי נועם ודרכי שלום – אזי הפעולה היא בהצלחה גדולה יותר.

אמנם, לכאורה יש מקום לשאלה: נבואה זו נאמרה בנוגע לזמן העתיד לבוא, וכפי שמצינו עוד כמה וכמה נבואות דוגמתה – החל מנבואת ישעיה, נביא הישועה: "והלכו עמים רבים ואמרו לכו ונעלה אל הר ה' גו' ויורנו מדרכיו וגו'", ומכיוון שכן, יכולים לטעון, לשם מה צריך יהודי לעסוק בעניין זה – הרי בלאו הכי מובטח לו שלעתיד לבוא יקויים יעוד זה? והמענה לזה – בפשטות:

נוסף לכך שישנו פסוקי דין ברור ברמב"ם ש"צווה משה רבינו מפי הגבורה לכוף את כל באי העולם לקבל מצוות שנצטוו בני נח", ציווי שניתן ביחד עם כל שאר ציווי התורה (כנ"ל), הרי עניין זה מודגש ביעודים אלו עצמם – כי מכיוון שכל עניני התורה הם הוראה, תורה מלשון הוראה, הרי מובן, שגם יעודים אלו מהווים הוראה בעבודתו של יהודי, וההוראה היא – שיהודי צריך לעשות את כל התלוי בו כדי שיהיה מעמד ומצב ד'ונלוו גויים רבים אל ה'", על ידי זה שפועל עליהם לקיים מצוות שנצטוו בני נח. ואדרבה: על ידי עבודה זו ממהרים ומקרבים קיום יעוד זה בשלמותו – לעתיד לבוא, ככל הגילויים דלעתיד לבוא שתלויים במעשינו ועבודתנו במשך זמן הגלות.

(מהתוועדות שבת קודש פרשת מקץ ה'תשמ"ה, התוועדויות תשמ"ה חלק ב' ע' 956)

בגדרי התפילה

השוואות בספרי הגר"ח מוולז'ין חושפות שלמד והושפע רבות מספר התניא • לדבריו בעניין התפילה לצורך השכינה נמצאו מקורות קדומים בהלכה ובפוסקים שקדמו לחסידות, ואף בדברי רבו הגר"א בעצמו • האין סתירה לזה מגדר התפילה שיבקש האדם על צרכיו? • כיצד ייתכן שבתפילה מדרבנן יחולו גדרים מן התורה? • ומהו הנס ש"לא אמר אדם לחברו צר לי המקום כו"י? • מסדרת יסודתו בהררי קודש

ב'נפש החיים' שער ב' פרק יא נאמר: "כי באמת יפלא איך שייך לבקש להתחנן כלל לפניו יתברך שמו להסיר מעליו צערו ויסוריו... אמנם תכלית הכוונה צריכה שתהיה רק צורך גבוה... לבקש לפניו יתברך על ג[ו]דל הצער של מעלה בזמן שאדם שרוי בצער למטה". וראה שם פי"ב. ועל דרך זה בספרו 'רוח חיים' (על מסכת אבות פרק ג' משנה ב').

הרעיון שהתפילה היא לצורך השכינה הינו רעיון נפוץ ביותר בכל כתבי החסידות ומקורו אצל הבעל-שם טוב והמגיד ממעזריטש - ראה 'היכל הבעש"ט' גיליון ה' עמ' לג' (ובהערות). בשלוש שיחות מוגהות (לפחות) מתייחס הרבי לנושא (לקוטי שיחות כרך יט עמ' 291 ואילך; כרך כג עמ' 217 ואילך; כרך לד עמ' 73 ואילך), ובשלושתן מציין לתורות הרב המגיד ממעזריטש, הבעל שם טוב ומקורות נוספים בתורת חב"ד. בכל כתבי החסידות - אמרנו, אבל לא רק שם. כבר המהרש"א בברכות סג, א ("כל המשתף שם שמים בצערו כופלין לו פרנסתו") כתב: "ויש לומר על-דרך מה-שנאמר עמו אנכי בצרה והיינו שמתפלל למען שמו, שהוא עמנו בצרה והשתא הוי ממש משתף שם-שמים והיינו ממש 'והיה שדי בצריך גו'". וקדם לו הריטב"א אותו מצטט ב'מדרש שמואל' על מסכת אבות (פרק ג' משנה ב'):

"נפש" ו"רוח" חסידית

בשנת תרצ"ט (לקוטי שיחות כרך ט"ו עמ' 470; אגרות קודש כרך א' עמ' כ) שיער כ"ק אדמו"ר "ובכלל נראה שראה הרב ר' חיים מואלאזין ספרי חב"ד ובפרט ספר התניא ונשפע מהם". לימים קבע כן הרב מנחם מענדל כשר ('תורה שלמה' חלק ח' כרך תשיעי לשמות במילואים (סימן טו) עמ' רמט):

"ועל העובר בעיון על שער ג' מספרו נפש החיים יראה גלוי שקרא את ספר התניא וקיבל שיטתו כמעט בכל הפרטים... אלא שהוסיף מקורות מספרי חז"ל לבאר שיטה זו" (הובא ב'תורת חב"ד', ביבליוגרפיות, תניא, קה"ת תשמ"ב עמ' 16 הע' 48).

ב'היכל הבעש"ט' גליון ה' (כסלו תשס"ד) התפרסם המאמר "נפש ורוח חסידית: השפעות חסידיות בספרים 'נפש החיים' ו'רוח החיים'", ובו הצביעו על שלושים וארבע דוגמאות. [ובהמשך לכך ראה בגיליון ל (תשרי תשע"א) עמ' נב ואילך].

תפילה — לצורך השכינה

ברם, על פי הערה של הרבי, מסתבר שלדוגמה העוסקת בנושא התפילה לצורך השכינה ישנם מקורות נוספים, וכדלהלן:

אשר מגיד מישרים דוושילישוק חלק א' ירושלים
ת"ו תרס"ח דרוש א:

שמעתי משם הגאון החסיד מווילנא נ"ע זי"ע
כוונה ב"אני מאמין באמונה שלמה שהבורא ית"ש
לו לבדו ראוי להתפלל" שיכוון שרק לו לבדו,
היינו על חילול שמו הגדול, על גלותו עמנו, על
זה ראוי להתפלל "ואין לזולתו ראוי להתפלל",
על זולת זה, היינו על צרכינו ומחסורינו אין ראוי
להתפלל, דבאמת כשמתפלל בלב שלם על צער
השכינה, ויקבל תפילתנו "והשב שכינתך לצינן
עירך", די לנו שהוא אב הרחמים". עד-כאן].

מכל הנ"ל מובן שהרעיון העתיק מספרות
הראשונים אותו הרחיבה רבות תורת החסידות,
הובא גם בבית מדרשו של הגר"א, ולא ניתן לקבוע
בכירור האם שאב אותה 'נפש החיים' מן החסידות
או משאר המקורות שנזכרו לעיל.

בספר פנינים משלחן הגר"א (ירוש' תשנ"ז)
עמ' תג הביא את הפירוש האמור מספר 'מצבת
משה' והגיב על-יך כדלקמן: "נראה דפירוש זה
הוא בדרך מליצה, דאי אפשר לומר שהמתפלל
על צרכיו הוא כופר באמונה".

וטעות בידו, כי אמנם בוודאי המתפלל על
צרכיו אינו כופר באמונה, אך בד בבד הפירוש אינו
בדרך מליצה, וכמבואר בלקוטי שיחות חל"ד (שם
עמ' 73) דלכאורה צריך-עיון בפירוש הרב-המגיד
"אל תתפלל בשביל דבר שחסר לך... תתפלל על
הכבידות שיש בראש... בשכינה כביכול"; "שיהיה
כל כוונת תפלתו להשפיע בשכינת עוזו... כובד
ראש היינו כובד של רישא דכל רישין" - דהרי
(מקשה הרבי) זהו היפך גדר התפלה על פי הלכה
שעניינה בקשת צרכי האדם דווקא?

ויש-לומר הביאור בזה [=נקודת הביאורים
בלקו"ש חי"ט וחכ"ג] שכוונת הרב-המגיד היא
שצריך האדם להיות בדרגה נעלית בעבודת ה',
שבטל לגמרי קמיה יתברך, ועד שכל מציאותו
אינה אלא ביטולו לה'. ובמילא זוהי "בקשת
צרכיו" - כי אינו צריך כלום לעצמו, וכל דאגתו
וצרכיו אינם אלא "צורך גבוה" שיתמלא רצון
השכינה. ולכן מתפלל על "כובד" וחסרון השכינה
כביכול, "רישא דכל רישין".

"כתב הריטב"א הוי מתפלל בשלומה של
מדת המלכות של מעלה לפי שעל פיה אנו חיים
ובכל צרותיהם לה צר ועמנו היא בצרה ובסיבת
עוונותינו שמוה נוטרה את הכרמים ואפילו שהיא
חוץ מביתה שאלמלא שהיא שומרת אותנו...
ובהתפלל האדם בעבור שלומה יהי שלום לנו.
ולכן אמר בשלומה של מלכות עכ"ל".

ויש שהביאו כן בשם הרמב"ם (ילקוט סופר
פרשת לך לך עט, סוף עמוד א) שאם משתף
בצרתו צער השכינה, עליו נאמר 'עמו אנכי בצרה
אחלצהו ואכבדהו' שיזכה להיושע מצרתו, עיין
שם.

ורבים פירשו מה שאומרים בתפילה "כי
לישועתך קיינו כל היום", כביכול לישועת ה',
לאוקומי שכינתא מעפרא כמו שכתוב במגילה
(כט,א) כל מקום שגלו ישראל שכינה עמהם. וראה
מה שפירש הרבי (בלקוטי שיחות כרך יט עמ'
291) את הדושיה בין חנה לעלי הכהן; וכן מובא
במקומות נוספים - ראה ברשימתי באספקלריא
מוסף ל'כפר חב"ד' גליון 1300 (ער"ה תשס"ח)
עמ' 28. ועוד.

[וכן כתבו מהר"ם מליסקא ב'ליקוטי מהר"ם'
שבסוף ספר אילה שלוחה עמ' נט; מעינה של
תורה (סוף פרשת שמות) בשם החוזה מלובלין
והמגיד מקוזניץ; אהל יעקב להמגיד מדובנא
(פרשת תשא) סד, ב; קול יעקב (על מגילת איכה)
על הפסוק קומי רוני בלילה - ציין לכל אלו בספר
ענף עץ אבות על מסכת אבות (להגר"ע יוסף
זצ"ל) פ"ב עמ' קנא].

בשלוש השיחות ציין הרבי כאמור, לשורות
ספרים בתורת הבעל שם טוב הרב המגיד ותורות
חב"ד, ולא לשאר הספרים שקדמו בזמן (וגם לא
שלאחר-מכן).

אמנם בשיחה האחרונה (לקוטי שיחות כרך לד
עמ' 73) הוסיף בהערה 51 כדלקמן:

ולהעיר משנות אליהו (להגר"א) ברכות שם
בפירוש המשנה "שיכנונו את לבם לאביהם שבשמים"
- "פירוש שאסור לכין בתפלה לצורך עצמו אך
להתפלל שיהיו כל ישראל בתכלית השלימות ויהיה
נשלם כנסת ישראל למעלה, אבל לא לצורך עצמו".
[ומעין זה מובא בספר 'מצבת משה' לר' משה

גדרי תורה בתפלה דרבנן

באיגרת מי"א מר'חשון תשי"ז להגר"מ קליין בעל מחבר ספר משנה הלכות (אגרות קודש כרך י"ד עמ' עב) כותב הרבי:

דאפשר דתפלה עצמה אפילו תהיה רשות ובכל זאת כשמתפלל לפני מלך מלכי המלכים הקב"ה יונחו עליו כמה גדרים ואפילו מן התורה וראה שם בהמשך; ובמכתב נוסף שם עמ' 323; ועוד מכתב - שם עמ' 324.

ויש לציין מעין זה לשו"ת חתם סופר סימן קס"ז: "מה שכתב מעלתו ונקדשתי הוא מצות עשה דאוריין[יתא], אמת הוא שאם יזדמן לאדם לקדש שמו ברבים בעשרה מקיים מצות עשה זו, אבל שיהיה חיוב עליו לקדש שמו בכל יום מן התורה לית דין ולית דיין, וישראל קדושים מקיימים מצות עשה זו על ידי קדיש וקדושה בעשרה והמתעצל בזה הוה כבועט ומתעצל אבל אינו עובר על שום ציווי. ותפלה דאורייתא פלוגתא רמב"ם ורמב"ן אי פעם אחת בכל יום או דוקא בעת צרה אבל זמן קבוע מן התורה לית לה, ומגן אברהם סבירא ליה תפלה דרבנן כמו שכתב סימן פט ס"ק טז".

ועד"ז בשו"ת אגרות משה או"ח חלק ב' סימן צח:

"ודין זה דאין אומרין דבר שבקדושה פחות מעשרה מסתבר דאף שעצם אמירת קדושה וקדיש לא מצינו מדאורייתא, אבל זה שאין אומרין בפחות מעשרה הוא מדאורייתא כדדריש מקרא" ומאריך עוד שם.

צר - אך "לא אמר"...

על מקום התפילה של כלל ישראל - ירושלים,

איתא במשנה (אבות פרק ה' משנה ה) "ולא אמר אדם לחבירו צר לי המקום שאלין בירושלים".

והרבי הסביר זאת (שיחת ש"פ חוקת-בלק תשל"ו - על פי המצוטט ב'פרקי אבות עם מילי דחסידותא" (גרין) עמ' 257):

האמת היא כי המקום בירושלים במציאות היה כן צר. הנס היה, אפוא, שאף אדם לא אמר זאת לחבירו.

כששאלו את עולה הרגל איך היה בבית המקדש? תשובתו היתה: היו דחיפות ("עומדים צפופים"), אלא שבשעת ההשתחויה היה רווח ("ומשתחויים - רווחים"). אמנם כשנשאל כיצד היתה הלינה בירושלים? נעשה נס. הוא לא העלה בדעתו להשיב לומר שהיה צר.

מדוע לא נעשה באמת נס להבטיח שהמקום לא יהיה צר? נס זה בא להבטיח שהדוחק הגדול ששרר בירושלים לא יפגע בחיבת ישראל לעיר הקדש. להשגת מטרה זו, די בנס ש"לא אמר אדם לחבירו", ואין צורך בנס גדול יותר שלא יהיה המקום צר בפועל ממש.

ושבו חזר הרבי על נקודת ביאור זה במוצאי ש"ק פרשת ראה תשל"ח ('ביאורים לפרקי אבות' עמ' 266):

כמו שכתבו המפרשים אין הכוונה שהמקום לא היה צר בפועל, כי אם שאף על פי שהיה צר לא אמר אדם לחבירו צר לי המקום. עד-כאן.

יצויין כי מקורו של ביאור זה בדברי ה'חתם סופר' בשו"ת שלו (חלק יורה דעה סימן רלד) ד"ה ופר"מ, המדייק שמדברי המשנה שלא כתבה "ולא נדחק אדם בלינת ירושלים מעולם" משמע שבוודאי היה צר ודוחק להם, שהרי אפילו בבית המקדש עמדו צפופים אלא שהשתחויה היתה בנס שהיו רווחים, אלא הנס היה שמרוב אהבת ה' ושמחתו בהיותם שם לא אמר אדם וכו'.

'הפצת היהדות': הוראות מיוחדות

החובה לקרב יהודים לתורה ואין לעשות זאת - לאור תורתו והדרכותיו של כ"ק אדמו"ר מליובאוויטש הוצאת צאגו"ח • 368 עמודים

הפצה: קה"ת, חישי. להשיג בחנויות הספרים ובטל' 1700-704120

פרשת בהעלותך

בהעלותך את הנרות (ח,ב)

שתהא שלהבת עולה מאליה (רש"י)

אף שהציווי על הדלקת הנרות נאמר לאהרן הכהן, הרי "הדלקה כשרה בזר". כלומר, כל אחד ואחד חייב לעסוק בעבודה קדושה זו של 'הדלקת' נשמות ישראל וקירובן לאביהם שבשמים. ו'הדלקה' זו צריכה להיות "עד שתהא שלהבת עולה מאליה", היינו עד שה'נר' 'דלק' בכוחות עצמו, מבלי להזדקק עוד להשפעתו של ה'מדליק'.

(לקוטי שיחות כרך ב, עמ' 317)

בהעלותך את הנרות (ח,ב)

נרות - רומזים לנשמות ישראל, כדכתיב (משלי כ), "נר ה' נשמת אדם". בהעלותך את הנרות - על אהרון הוטלה המשימה של העלאת נשמות ישראל עד שתתעורר בהן רשפי אש האהבה להקב"ה. שבעת הנרות רומזים לשבע מידות בעובדי ה', המקבילות לשבעת כוחות הנפש: חסד - אהבת ה'. גבורה - יראת ה'. תפארת (רחמים) - התבוננות בגדולת הבורא, שבאמצעותה מכיר האדם את גודל הרחמנות שעל נפשו האלוקית, איך שירדה פלאים מאיגרא רמא לבירא עמיקתא. נצח - התגברות וניצחון על כל דבר המונע מעבודת ה' גם לאחר התפילה, שאז כבר לא מורגשת האהבה שהתעוררה בעת התפילה. הוד - הודאה במוח שצריכים לירא את ה', אף שאין יראה זו מורגשת בלב. יסוד (התקשרות) - התקשרות אמיתית למידת האהבה או היראה. מלכות - קבלת עול מלכות שמים מתוך הכנעה ושפלות.

(אור-התורה במדבר עמ' שכט)

ועשה פסח לה' (ט,י)

פסח שני מלמדנו כי "לעולם לא מאוחר מדי", ותמיד אפשר לתקן. אף מי שהוא "טמא" או "בדרך רחוקה", ואפילו אם זה "לכם", היינו מרצונו שלו - בידו לתקן זאת.

(היום-יום יד אייר)

אל נא תהי כמת (יב,יב)

מכאן שהמצורע חשוב כמת (נדריס סד)

חכמי האמת קבעו כי הסיבה לטומאת צרעת היא "הסתלקות אור החכמה". זהו שמצורע חשוב כמת, שכן גם מיתה היא תוצאה מסילוק אור החכמה, שהרי "החכמה תחיה" כתיב (משלי ז), ונאמר (איוב ד) "ימותו ולא בחכמה".

(תורת לוי"צחק, עמ' שנח)

על-פי ה' יחנו ועל-פי ה' יסעו (ט,כג)

דגלי מדבר... כיוון דכתיב בהו על-פי ה' יחנו (חשובה היא חנייתן להיות נידונת קבע, רש"י) ועל-פי ה' יסעו – כמאן דקביע דמי (עירובין נב)

מדוע מעתיקה הגמרא גם את המילים "על-פי ה' יסעו", והלוא ההוכחה שגם החניה היא בגדר 'קבע' היא מכך שנאמר "על-פי ה' יחנו"?
אלא החניות (שבהן התעכבו ישראל מהליכתם לארץ-ישראל) הן בדוגמת הגלות, ואילו המסעות (ההתקרבות לארץ-ישראל) מסמלות את הגאולה. לכן מביאה הגמרא גם את "על-פי ה' יסעו", שכן ה'יסעו' היא סיבת הקביעות של ה'יחנו'. כלומר, מכיוון שירידת הגלות היא לצורך העלייה בגאולה, נמצא שכבר בעת הירידה קיימים העילוי והקביעות של הגאולה.

(ספר המאמרים מלוקט, כרך ד, עמ' צט, הערה 57)

וענן ה' עליהם יומם (י,לד)

ארבע מד' רוחות ואחד למעלה ואחד למטה ואחד לפניהם (רש"י)

בימי אדמו"ר ה'צמח-צדק' אירע פעם שעד הלילה האחרון האפשרי לקידוש לבנה לא נראתה הלבנה, וחסידים מסרו לרבי 'פדיון נפש', כדי לשנות את המצב. יצא הרבי החוצה ובידו מטפחת, ובעודו מהלך בין החסידים, החל מספר:
חסיד הרב הקדוש רבי מאיר'ל מפרימישילן הגישו פעם 'פדיון נפש' לרבם בגלל שלא נראתה הלבנה. יצא רבי מאיר'ל החוצה, ובידו מטפחת, ואמר:
כשהיו בני-ישראל במדבר, וענני הכבוד סבבום מכל צד, כיצד קידשו את הלבנה? אלא משה רבנו היה יוצא לחוץ וכל ישראל עמו, והיה מנפנף במטפחתו אנה ואנה, והעננים התפזרו. תוך כדי דבריו הראה רבי מאיר'ל במטפחתו כיצד עשה משה רבנו, ונתפזרו העננים והלבנה נראתה.
בשעה שסיפר ה'צמח-צדק' סיפור זה, הראה במטפחתו איך עשה רבי מאיר'ל, והעננים התפזרו ונראתה הלבנה.

(מפי השמועה)

והאיש משה עניו מאוד מכל האדם אשר על פני האדמה (יב,ג)

נאמר במדרש שמשה רבנו ראה את ספרו של אדם הראשון, שבו רשומים דור דור וחכמיו, דור דור ופרנסיו. בין השאר ראה שם, שבעקבות משיחא יהיה דור של נשמות נמוכות, שתורתן ועבודתן אינה נחשבת לכלום, ובכל זאת ישמרו את התורה מתוך מסירות-נפש בפועל ממש, למרות הקשיים שבדבר, ובכך יגרמו נחת רוח גדולה למעלה. משה התפעל ביותר מעבודתן של נשמות אלו, והחזיק את עצמו קטן מהן.

זהו "מכל האדם אשר על פני האדמה" – מהדור האחרון שלפני ביאת המשיח.

(ספר המאמרים תש"י עמ' 237)

"משה קיבל תורה מסיני"

משה קיבל תורה מסיני ומסרה ליהושע, ויהושע לזקנים, וזקנים לנביאים, ונביאים מסרוה לאנשי כנסת הגדולה. הם אמרו שלושה דברים (פרק א משנה א)

פירוש כ"ק אדמו"ר:

השאלות במשנתנו: א) למה מפרט התנא את סדר המסורה ואינו אומר בקיצור שמושה קיבל תורה מסיני ומסרה לדורות הבאים, עד לאנשי כנסת הגדולה. ב) הרי חלקם של הנביאים בקבלת ומסירת התורה אינו מצד מעלת הנבואה (שהרי אסור לפסוק הלכה על-פי נבואה) אלא להיותם חכמים; ולמה מתאר אותם התנא כ"נביאים". ג) "הם אמרו שלושה דברים" – מניינא למה לי? והעניין:

התנא מלמדנו חמש תכונות נפשיות הנדרשות בלימוד התורה. משה – מעלתו המיוחדת בקשר לתורה היא ענוותנותו הגדולה, וכמו שאמרו רז"ל שמפני שמיעט את עצמו נקראת התורה על שמו. ותכונה זו מכשירה את האדם להיות 'כלי' לתורה. יהושע – על יהושע נאמר "לא ימיש מתוך האוהל", היינו שהיה מסור ונתון לתורה בלבד. וכך צריכה להיות גישתו של כל אחד ואחד, כי גם מי שאין תורתו אומנותו, הנה בזמן שלומד יהיה כאילו אין לו שום 'אומנות' אחרת – תורתו אומנותו. לאחר שתי תכונות אלו, הנדרשות כהכנה ללימוד התורה, מפרט התנא שלוש תכונות השייכות לעצם הלימוד:

זקנים – אמרו רז"ל "זקן – זה שקנה חכמה". כדי שהתורה תהיה קניינו העצמי של האדם (על דרך הקונה דבר בממונו) עליו להשקיע בה עמל ויגיעה. נביאים – כשלומד אדם באופן של 'לאסוקי שמעתתא אליבא דהלכתא' זקוק הוא לסייעתא דשמיא, שיכוון לאמיתת ההלכה. עניין 'סייעתא דשמיא' כפי שהוא בדור שלם – מתבטא בדור הנביאים. אנשי כנסת הגדולה – תפקידם של אנשי כנסת הגדולה היה לפסוק הלכה למעשה ולתקן תקנות. ידיעתו של הלומד שההלכה נוגעת למעשה בפועל, מעוררת אצלו עיון רב ומיוחד, מתוך יראה שמא לא יכוון אל האמת, ועלידי עיונו זה – הרי הוא מכוון אל האמת. הם אמרו שלושה דברים – מצד בחינת אנשי כנסת הגדולה שעניינם הלכה למעשה ותיקון תקנות נתחדש שיש שלושה דברים.

דהנה, כל עוד שלא הגיע אדם להוראה למעשה (בחינת אנשי כנסת הגדולה) ביכולתו לומר שלגבי יש 'שני דברים' בלבד – נותן התורה יתברך והאדם הלומד תורה. אבל משהגיע להוראה, עליו לדעת שיש "שלושה דברים": נותן התורה; האדם הלומד; והעולם, שעליו חלים פסקי התורה. כלומר – עבודתו היא לברר ולזכך את העולם על-ידי פסקי התורה.

(מהתוועדות שבת-קודש פרשת נשא תשל"ו – על-פי רשימת השומעים, ביאורים לפרקי אבות (א) עמ' 25-26)

הלכות ומנהגי חב"ד

יום שלישי,

י"ב בסיוון

סיום ימי התשלומין. זמן מתאים להחלטות טובות וביצוען, בשיעורי תורה והפצתה, באהבת ואחדות ישראל, ובנתינת הצדקה⁴. ממוצאי היום אומרים תחנון כרגיל⁵.

יום שישי,

ט"ו בסיוון

סוף זמן קידוש לבנה לכתחילה⁶: יום חמישי בלילה אור ליום שישי, בשעה 11:44.

שבת קודש פרשת בהעלותך,

ט' בסיוון

קריאת התורה:

מנמיכים מעט את הקול מ"ויהי העם כמתאוננים" עד "אל המן עינינו" (יא, א-ו)¹. אין אומרים 'אב הרחמים'.

* בכל שבת קודש: אמירת השיעור תהלים – אחר עלינו, ואחר כך אמירת 'ולקחת סולת' ו'שש זכירות'².

תפילת מנחה: אין אומרים 'צדקתך צדק'. פרקי אבות – פרק א'³.

(1) פר"ח ס' תכח ס"ק ז (וטעמו כדי "להראות שהם מתחרטים"), ומ"מ הזהיר שם שיקרא בקול כזה שישמע זאת כל הציבור, כמובן. וכן נהג הבעל-קורא בבית חיינו, הרה"ח ר' מרדכי שוסטערמאן ע"ה. ומציינים ללקוטי מהרי"ח (ח"ב סא,א) ולפירוש 'שערי רחמים' על שערי אפרים (ג,ג).

(2) כ"ה בתיקונים של הרב טובי' שי' זילברשטרום לסידור 'תהלת ה' תשל"ח, שהגיהם הרבי והסכים להדפסתם (תיקון זה נשמט מהדפוס. רשימת התיקונים המלאה, נדפסה בקובץ 'הערות הת' ואנ"ש' 770, ג' אייר תש"ע עמ' 71).

(3) וכדאי לפרסם מנהג זה, כדי שגם אלה (שמתפללים בסידורים אחרים [לכאורה הכוונה לספרדים – נוסח עדות המזרח]) שנהגו עד עתה ללמוד פרקי אבות בשבתות שבין פסח לעצרת בלבד, יוסיפו וילמדו זאת בכל שבתות הקיץ, ע"פ מש"כ אדה"ז **בסידור השווה לכל נפש** – גם עבורם – ש"יש נוהגין כך בכל שבתות הקיץ"

(התוועדויות ה'תש"נ ח"ג עמ' 297). וראה שערי הלכה ומנהג או"ח ח"א סו"ס מז, הוראות כלליות באופן הפצת מנהגינו בבתי-כנסת שבנוסחאות אחרים.
(4) ע"פ התוועדויות תשמ"ט ח"ג עמ' 323.
(5) הן בארה"ק והן בחו"ל, ע"פ דברי אדה"ז בסידורו לפני 'למנצח... יענך'. והטעם לפי שכל עניין תשלומין אלו הוא בעניין הקרבנות, ואין בהן 'ספיקא דיומא' – אג"ק כרך כ עמ' רנא, לקוטי שיחות כרך ד עמ' 1312. וגם בק"ש שעל המיטה הערב אומרים תחנון דלא כמוצש"ק, ראה נטיית הרבי בעניין זה ב'התוועדויות' תשמ"ג ח"ג עמ' 1414.
(6) ובדיעבד ע"פ החתם סופר – כל הלילה.

הנהגת שליח ציבור

הקדמה: תודה לה' הרבה אורחים (וגם מתפללים קבועים) באים להתפלל בבתי כנסת חב"ד, וביניהם רבים הרגילים (לעת עתה) להתפלל בנוסחאות שונים משלנו, ומהם 'חיובים' ובעלי יארצייט המבקשים להתפלל לפני התיבה או לקרוא בתורה. על-כן מסר לי אחד מאנ"ש סיכום בעניין זה, וכולי האי ואולי. למותר לציין, שיש לדאוג לקיום מנהגנו בזה בדרכי נועם ומתוך אהבת ישראל, ולשקול בכל מקום את הפרטים המתאימים, וה' יגמור בעדנו.

א. על השליח ציבור להתפלל בנוסח התפילה של בית הכנסת¹, דהיינו נוסח חב"ד שתיקן אדמו"ר הזקן, בכל מניין קבוע המתפלל בשטח בית הכנסת².

(1) באג"ק ח"ט"ו עמ' שנו [באדיש. ובלה"ק - אג"ק המתורגמות ח"ב עמ' 404] עונה הרבי על השאלה אם אפשר לוותר בקשר לנוסח (בביכ"נ חב"ד שנחלש, ורוצים להתאחד עם ביכ"נ נוסח אשכנז): "ואם במקרה מתפלל אדם בנוסח אחר לפני העמוד, הרי אף-על-פי שישנם רבים שאינם מרוצים מזה מצד הדין, בכל זאת מפני השלום משתיקים זאת, אבל בקביעות מוכרח להיות נוסח ליובאוויטש..." עיי"ש [וב'התקשרות' גיליון תרפ"ד העירו, שלכאורה מדינא אין חשש שהש"ץ יתפלל בנוסח אחר מנוסח ביהכ"נ, אלא שנמנעים מזה כדי למנוע מחלוקת - ראה שו"ת חתם סופר חאו"ח סי' טו, ושלחן מנחם ח"א סי' נג ובהערות].

במקרה הפוך, ראה אגרות קודש אדמו"ר מהוריי"צ ח"ג עמ' תצז: "במענה על שאלתו אודות שינוי הנוסח, הנה מה שנודע לי בזה הוראה לרבים, אשר בתפילה דלחש - להתפלל בנוסח המקובל [=שלנו], ובחזרת השמו"ע בקול רם - בנוסח הקהל" (מענה להרב מרדכי שוסטערמאן ע"ה בשנת האבל על אימו, שהתפלל אז בביכ"נ מנוסח אשכנז. וכן הורה לו הרבי באבלו על אביו, כמסופר בזכרונותיו 'למען ידעו... בנים יוולדו' עמ' 115). וראה ב'התקשרות' גיליון תרצ"ד, אודות הערת הרבי בנדון (באג"ק כרך י' עמ' רו. ואולי מיוסדת על 'הוראות ליחידים' של כ"ק אדמו"ר מהוריי"צ בזה): "צ"ע ביש שם בעל תפילה אחר, אולי מוטב שיתפק באמירת קדיש וכיוצא בזה".

(2) באג"ק ח"ט עמ' קנב: "פשוט שבניין ישיבה שעל שם כ"ק מו"ח אדמו"ר זצוקלה"ה נבג"מ ז"ע, נוסח התפילה צריך להיות נוסח שלו, ואין בזה שום פגיעה בכבודו של מי שהוא, כי לכל אחד מובן העניין ד"הם לכבוש את המלכה עמי בבית", וכיוון שנקרא הבניין והישיבה ע"ש כ"ק מו"ח אדמו"ר, צ"ל מתאים אליו. אבל לאידך גיסא אין הם מחוייבים לבדוק את כל אחד ואחד באיזה נוסח מתפלל כו', ובמילא מובן גם כן שאם בדרך ארעי ירד מי לפני

ב. על הש"ץ ללבוש בגדים עליונים, דהיינו חליפה וכובע³. מי שאין לו בגדים אלו, ואין במקום ביגוד מתאים עבורו, הרי בתפילת שחרית ניתן להציע לו טלית (לכיסוי הגוף והראש), גם אם אינו נשוי.

ג. הנשואים נוהגים להתפלל את כל התפילות בחגירת אבנט⁴.

ד. "יכול להתפלל בהברה ספרדית או אשכנזית, אבל לא לערב. זאת אומרת שצריך לומר את כל התפילה בהברה אחת"⁵.

ה. לכאורה צריך הש"ץ (או כל הציבור) לומר פסוקי 'ה' מלך' שלפני 'ברוך שאמר' בקול רם⁶.

ו. כשהש"ץ אומר 'ברכו', הוא עונה 'ברוך ה' המבורך...' ביחד עם הציבור⁷.

התיבה ויתפלל נוסח אחר, הרי אין זה עניין למלחמה".
 (3) מצד כבוד הציבור והתפילה, ע"פ שו"ע אדה"ז סי' יח ס"ד. וראה בס' צא ס"ו, וסי' קפג ס"ו. בסה"מ תש"ז עמ' 185 ובס' המנהגים עמ' 9 בשוה"ג (ובהתוודעויות: תשי"ז ח"א ס"ע 106, תשמ"ח ח"ד ס"ע 164) מדובר על כיסוי הראש ב'שני מקיפים', כמנהג חסידים בכל דבר שבקדושה.
 (4) ספר המנהגים ס"ע 8.

(5) מענה הרבי, אג"ק ח"כ עמ' רסא. וכנראה בא לשלול בזה (גם, או בעיקר) את ההנהגה למתפללים במבטא ספרדי, לומר רק את שם אדנות בקמץ כמבטא האשכנזי, כמובא בס' תפלה כהלכתה פ"ד סי"ט.

(6) כדי שכל הנמצאים או בבית הכנסת ישימו לב לעמוד באותו זמן (אך א"צ לומר זאת עמהם), כמובא בס' המנהגים עמ' 9 מהנהגות כ"ק אדמו"ר מהורש"ב לסידור 'תורה אור', מכתבי האריז"ל.

(7) ולא כמנהג הספרדים וכ"מ במשנ"ב שעונה אחריהם (ראה צעות השלחן סי' יח בבדי השלחן ס"ק לא, ובס' תפילה כהלכתה

ז. לפי מנהגנו, הש"ץ נזהר שלא לחזור על מילים בכל חלקי התפילה⁸, "ועל-אחת-כמה-יזכמה במקום שאסור להפסיק"⁹.

ח. הש"ץ מסיים ברכת 'אהבה' בלחש (תיבות 'ברוך אתה ה' אומר בקול רגיל, והשאר ["הבוחר בעמו ישראל באהבה" בשחרית, או "אוהב עמו ישראל" בערבית] בלחש)¹⁰, בכל ימות השנה.

ט. ברכת 'גאל ישראל' בשחרית, מסיים הש"ץ בקול רגיל, בכל ימות השנה¹¹.

י. ברכת 'מודים' בחזרת הש"ץ אומר הש"ץ (מתחילתה) בקול רגיל, כמו שאר ברכות התפילה, במקביל לעניית 'מודים' של הציבור¹².

יא. בימי ההילולא (גם) של רבותינו נשיאינו,

פ"א ס"א (א) - פסקי הסידור, נדפס בסוף שו"ע אדה"ז ח"א במהדורה הישנה עמ' 313 סד"ה כשמפסיק, ובחדשה ס"ע תרכ (וכ"ה בגוף הסידור במקומו). ונתבאר בשו"ע אדה"ז סי' נז ס"ג (ולכאורה ה"ה בעניית 'ברכו' העולה לתורה).

(8) "בתפילה בכלל, אינו מן הראוי לחזור ולכפול תיבות (כי גם מספר התיבות שקבעו בתפילה הוא בדיוק) - ראה טור או"ח סו"ס קיג. ב"י סי' נא ד"ה וכתב עוד מה.

(9) כל סעיף זה, מ'תורת מנחם - התוועדיות' כרך לה עמ' 60. בלתי מוגה. וראה 'שמועות וסיפורים' (תש"נ) ח"א עמ' 118. פסקי תשובות סי' נא אות וא"ו. שו"ת יביע אומר חאו"ח סי' ז ס"ד ואילך.

(10) ספר המנהגים עמ' 11.

(11) ספר המנהגים שם.

(12) "דלא כמנהג העולם שהש"ץ אומר [מתחילתו] בלחש", שם עמ' 12. וראה במשנה ברורה סי' קכד ס"ק מא. ודלא כהלימוד זכות ע"ז בקצות השלחן סי' עז בבדה"ש ס"ק כו.

אומרים תחנון¹³.

יב. לפי מנהגנו, אין הש"ץ (או האומר קדיש) אומר 'ברכו' לפני 'עלינו', הן בשחרית והן בערבית¹⁴, חוץ מליל שבת קודש¹⁵.

יג. אחרי 'עלינו' אומרים הציבור שיעור תהילים כפי שנחלק לימי החודש, וביום שאין אומרים תחנון אומרים לפני כן פרק כ' (למנצח... יענך'), והש"ץ מסיים (כל פרק, ולפחות את סיום השיעור) בקול, ואחר כך אומרים 'קדיש יתום'.

הנהגת הקורא בתורה

א. הקורא רשאי לקרוא בהברה אשכנזית או ספרדית, ובלבד שלא יערב שתי ההברות.

ב. על הקורא בתורה ללבוש חליפה וכובע (ובשחרית - לפחות ילבש ויכסה ראשו בטלית, גם אם אינו נשוי).

ג. יש להשתדל שגם העולה לתורה ינהג כבסעיף הקודם¹⁶.

(13) 'תורת מנחם - התוועדיות' כרך ט' עמ' 115.

(14) כן דעת אדה"ז בסידורו ומנהג בית הרב - אג"ק כרך י' עמ' רצו. (15) כמופיע בסידורינו שם. והטעם הובא ב'התקשרות' גיליון תרל"ט מדברי האריז"ל, כדי שגם מי שלא כיוון לזה בברכו שלפני ערבית יוכל לכוון לקבל נשמה יתירה בשלימות.

(16) ראה בשו"ע אדה"ז סי' יד ס"ח. שערי אפרים שער ג סי"ח ונו"כ.

לזכות

אנשי החסד הדגולים

הרה"ח ר' אברהם משה דייטש והרה"ח ר' גבריאל גופין שיחיו

ולע"נ האחים הרה"ח ר' זלמן יודא ור' יוסף יצחק,

בני הרה"ח ר' שלום ישעיהו ע"ה דייטש